

Wprowadzenie

Godność człowieka jest pierwiastkiem, który wywodzimy z natury ludzkiej. Konstytucja RP z 1997 r. sankcjonuje ją poprzez uznanie jej za przyrodzoną i niezbywalną. Godność ta ma tym samym charakter niezależny od woli władz publicznych czy innych podmiotów, których status w państwie i społeczeństwie wyznacza Konstytucja lub ustawy. Ustrojodawca wywodzi zarazem z godności osoby ludzkiej prawa i wolności, które jej towarzyszą i są zakorzenione w jej naturze. Katalog tych praw i wolności ustalono wyraźnie i jednoznacznie w regulacjach konstytucyjnych. Ukryte są one także w tych treściach rozwiązań ustawy zasadniczej, które kształtują zasady ustroju państwa i miejsce jednostki w nim. Rolą judykatury, zwłaszcza Trybunału Konstytucyjnego, jest ich wywodzenie z ujęć konstytucyjnych oraz ustalenie ich rozumienia. Wreszcie do powinności ustrojodawcy należy wskazanie środków gwarancyjnych, które zapewnią ochronę praw i wolności przyrodzonych naturze ludzkiej i niezbywalnych w swojej istocie.

Ochrona praw i wolności człowieka i obywatela wymaga przyjmowania: właściwych dla celów tej ochrony instytucji prawnych; procedur weryfikowania zachowań władz publicznych oraz innych instytucji uprawnionych do podejmowania działań adresowanych do podmiotów konstytucyjnie chronionych praw i wolności, a także określenia skutków naruszenia — zwłaszcza przez władze publiczne — konstytucyjnie chronionych praw i wolności.

Konstytucja jest aktem, który wyznacza fundamenty demokratycznego państwa prawnego, ułożone z odpowiednich instytucji prawnych oraz środków służących ich ochronie. Rolą ustawodawcy jest zoperacjonalizowanie rozwiązań konstytucyjnych przez przyjmowanie w treści rozwiązań szczegółowych takich ujęć regulacyjnych, które wypełnią wolę ustrojodawcy. Rolą doktryny jest z kolei wyróżnienie tych rozwiązań, ich usystematyzowanie oraz weryfikowanie z uwzględnieniem woli ustrojodawcy. Taki też zamiar badawczy przyświecał autorom tej książki. Widoczny jest on także w rozważaniach, zdawałoby się, szczegółowych i specjalistycznych, bo poświęconych konkretnym zagadnieniom, wywodzonym z ujęć regulacyjnych sytuacji człowieka i obywatela w państwie.

Leon Kieres